

PAPP MIKLÓS

VÍZKERESZT: IKON ÉS ETIKA

Vízkereszt ikonjának tetején a megnyíló ég az Atyát jelképezi. Nagyon fontos ez Krisztusnak, mert harminc évig készül arra, hogy a rejtékből a nyilvánosság elé lépjen, hogy ácsból tanító legyen, hogy egyszerű, emberi mivoltából megmutassa, hogy ő a Messiás. Harminc évig készül, és nyilvánosságra való lépésének küszöbe, hogy megnyílik fölötte az ég. Messiási öntudata neki is készül, az útját ő maga is keresi, ő is folyamatosan kutatja az Atya akaratát, és mikor megnyílik fölötte az ég, megéri azt, hogy mi az ő útja. Minden erejét összenyalábolja, és páratlan erővel elkezd messiási működését.

Mindannyian így működünk. Ha zárva van fölöttünk az ég, csak egy helyben toporgunk, nem tudjuk, melyik irányba menjünk, fenyegetőnek érezzük még az Istent is. Vannak pillanatok, amikor megnyílik fölöttünk az ég, és tudjuk, merre kell elindulnunk. Krisztus fölött megnyílt az ég, és megtalálta a maga útját. Mi is erre sóvárgunk: Atyám, nyisd meg fölöttem az eget, hogy megtaláljam, mi a te akaratod, és a belőled merített erővel tudjak az utamon elindulni.

Az ikon közepén azt látjuk, hogy Krisztus urunk Keresztelő János keze alá áll. Beáll a bűnösök közé, s mint egy bűnös, alámerítkezik a Jordán vizébe. Látjuk, ahogy Krisztus folytatja az alászállását (kenózis): karácsonykor emberré lesz, emberként látjuk. Vízkeresztkor még mélyebbre száll, beáll a bűnösök közé, és velük együtt a víz alá merítkezik. Nagypénteken majd még mélyebbre száll, beáll a szenvedők és haldoklók közé. Azonosul a sorsunkkal. Jó ez nekünk, mert a Szent nem elkülönül, hanem élénk jön, azonosul velünk. Jó nekünk, hogy ilyen Istenünk van! Sokat megtudunk róla és a szeretetről. Nekünk is így kell bánnunk a bűnösökkel.

Krisztus beáll a bűnösök közé, és alámerítkezik a Jordán vizébe. Akinek volt már komoly bűntudata, az tudja, milyen jó az, hogy Krisztushoz tudunk menni a bűntudatunkkal. A bűntudatot megemészteni nagyon nehéz. Ilyenkor csorbul az önérzetünk, zavartnak érezzük magunkat. Hogy lehet, hogy ilyen szinten élek? Miért nem tudok jobban, igényesebben élni? Hogy tudom pont a szereteteimet megbántani?

Hogy lehetek ilyen az Istenemmel? Ha komolyan vesszük a bűntudatunkat, azzal bármit is kezdeni nem könnyű. Ezért jó, hogy Krisztusunk alászáll a Jordánba, beáll a bűnösök közé, új lehetőség ad nekünk.

Két végletet szeretnénk elkerülni: az egyik véglet feloldja a bűntudatot, elbagatellizálja a bűnt: „Jaj, hát ma már mindenki így él, az egyház normáit a mai világban már nem lehet tartani.” Lazán kezeli a bűnt, szociológiai, pszichológiai adatokra hivatkozva magyarázza, miért nem kell a bűnt és a bűntudatot olyan komolyan venni.

A másik véglet, hogy valaki a bűntudatba beleroppan. Összeomlik, mert megbántotta a szeretteit, azt hiszi, derékba törte az életét, fölörli magát. Hagynunk kell, hogy Krisztus gyógyítsa a bűntudatunkat, alá kell vele szállni a Jordánba, bevallani, hogy bűnösök vagyunk, és vele együtt új életre támadhatunk. A víz innentől kezdve a megtisztulás, az újjászületés jelképe lesz.

Vízkeresztkor bizánci egyházunk gyönyörűen szenteli a vizet. A háromágú gyertyát alámerítjük a vízbe, ahogy Krisztus is alámerült. Krisztus élénk jön, bűnösök elé. Alámerül velünk együtt. A keresztet belemártjuk a vízbe, jelképezve, hogy Krisztus beáll a vízbe, a bűnösök közé. A megszentelt vízzel elindulunk, és megszentelünk mindent. A lakóházakat, a jeggyűrűket, az újszülötteket és a holttestet, az ifjú párt, a harangot, a munkahelyet, a templomot és a temetőt. Mindent megszentelünk vele, hogy érezzük: Istenünk

velünk van. A megszentelt vízzel keresztet vetünk, egy nagy keresztet rajzolunk magunkra, hogy erősítsük magunkban Krisztus identitását. Megérintjük vele homlokunkat, hogy megtisztítsa gondolkodásunkat; vállunkat, hogy életünk terheit, keresztjeinket Krisztus erejének segítségével tudjuk hordozni. A kereszt a szívünkknél ér véget: a vízzel meghintjük énünk közepét, hogy ott, legbelül érezzük: ha megnyílik fölöttünk az ég, az erőinket össze tudjuk nyalábolni és hatékonyan egy irányba tudunk menni, akkor a bűneinktől meg tudunk tisztulni, és Krisztussal új életre tudunk támadni.